

**miljöpartiet
de gröna**

Kommunpolitiskt program 2026-2030

Härryda ska växa klokt

Ett program för naturen, för förskolan till äldreomsorgen,
klimatet, demokratin och ett samhällsbygge som tar
ansvar för både människor och ekonomi.

mp.se/harryda

Grön ideologi - solidaritet i handling

Miljöpartiet de gröna i Härryda kommun är en del av en global grön rörelse som strävar efter en värld där alla kan leva goda liv utan att försämra förutsättningarna för kommande generationer. Grunden för vår ideologi är tre solidariteter:

- Solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet
- Solidaritet med kommande generationer
- Solidaritet med världens alla människor

Genom att i vår politik arbeta för dessa skapar vi förutsättningar för ett långsiktigt hållbart och demokratiskt samhälle, där vi tillsammans tar ansvar både lokalt och globalt.

Du som är intresserad av ideologin bakom våra prioriteringar kan läsa mer i vårt nationella partiprogram:
<https://www.mp.se/om/partiprogram>

Miljöpartiet i Härrydas vision är en hållbar och grön kommun med delaktiga invånare.

Vi går till val på en enkel idé: Härryda ska växa klokt. Det innebär starkare skydd för naturen, trygga och välgrundade beslut för skola och äldreomsorg, ett klimatarbete som går att följa upp och en kommunal ekonomi som håller över tid. I detta program beskriver vi hur vi vill göra det.

Vi går till val på att

1. skydda mer natur och låta biologisk mångfald väga tungt i kommunens planering,
2. kräva bättre underlag före stora beslut om skola, mark, investeringar och exploatering,
3. ställa om kommunens verksamheter med tydliga klimatmål och årlig uppföljning,
4. utveckla hela Härryda, inte bara de största orterna,
5. använda kommunens resurser så att välfärd, natur och ekonomi håller över tid.

Innehåll

1. Härryda ska växa klokt
2. Skydda naturen och stärk den biologiska mångfalden
3. Skolan kräver kloka beslut
4. Klimatpolitik som går att följa upp
5. Hela Härryda ska räknas
6. Demokrati, transparens och ansvar för ekonomin
7. Velfärd, omsorg och social hållbarhet
8. Grönt näringsliv och cirkulär ekonomi

1. Härryda ska växa klokt

Härryda ska kunna utvecklas, men utvecklingen måste ske med respekt för natur, ekonomi, infrastruktur och lokalsamhällen. Kommunen ska i första hand växa i och nära befintliga tätorter där skolor, service, kollektivtrafik och annan infrastruktur redan finns eller kan byggas ut ansvarsfullt.

Miljöpartiet säger nej till en samhällsbyggnad där stora projekt drivs fram innan konsekvenserna är tillräckligt belysta. Stora mark- och exploateringsbeslut ska vila på öppna jämförelser mellan naturvärden, klimatpåverkan, investeringskostnader, driftkostnader, trafik, skolkapacitet och sociala konsekvenser.

Landvetter Södra

Landvetter Södra är kommunens största och mest långtgående samhällsbyggnadsfråga. Projektet berör natur, ekonomi, demokrati, klimat, trafik och kommunens långsiktiga prioriteringar. Miljöpartiet vill att nuvarande inriktning stoppas och att kommunen i stället gör en oberoende genomlysning av projektets ekonomi, risker, naturpåverkan och alternativa användning av marken. Vi säger inte nej till utveckling. Vi säger nej till projekt där negativa konsekvenser för natur, ekonomi och demokrati är uppenbara.

Miljöpartiet vill att Härryda kommun

1. Stoppar nuvarande exploateringsinriktning för Landvetter Södra.
2. Utvecklar Landvetter Södra som ett natur-, friluft- och lärandeområde i stället för en storskalig ny stad.
3. Prioriterar förtätning och varsam utveckling i befintliga tätorter.
4. Utvecklar lokala centrum och torg i våra sju tätorter.
5. Genomför en oberoende ekonomisk och ekologisk granskning innan nya bindande beslut fattas.
6. Redovisar större exploateringsprojekts påverkan på framtida driftkostnader.
7. Redovisar livscykelkostnader och alternativkostnader vid större investeringar.
8. Säkerställer att nya bostadsområden får kollektivtrafik samt gång- och cykelvägar från första inflyttning.
9. Prioriterar återbruk av befintliga byggnader innan nybyggnation provas.
10. Utvecklar fler gröna mötesplatser i anslutning till tätorternas centrum.
11. Utvecklar fler kombinerade natur-, rekreations- och friluftsområden nära tätorterna.

2. Skydda naturen och stärk den biologiska mångfalden

Naturen är en av Härrydas största tillgångar. Skogar, våtmarker, sjöar, odlingslandskap och tätortsnära grönområden ger livskvalitet, god folkhälsa, stärkt klimatanpassning och livsmiljöer för växter och djur.

Miljöpartiet vill att områden med höga naturvärden ska förvaltas och skyddas så att nuvarande och framtida generationer kan ta del av kommunens flora, fauna och rekreativmiljöer. När exploatering hotar våtmarker, fridlysta arter, äldre skog eller viktiga spridningskorridorer ska försiktighetsprincipen väga tungt.

Miljöpartiet vill att Härryda kommun

1. Tar fram en aktuell naturinventering för hela kommunens geografiska område.
2. Inför tydliga natur- och klimatanalyser i alla större planärenden.
3. Utvidgar och inrättar fler skyddade naturområden, särskilt där exploateringstryck och höga naturvärden sammanfaller.
4. Stärker skyddet för våtmarker, vattenmiljöer, skog och tätortsnära natur.
5. Kartlägger och skyddar viktiga gröna spridningskorridorer mellan naturområden både inom kommunen och intilliggande gröna stråk och kilar.
6. Restaurerar fler våtmarker för att stärka biologisk mångfald och klimatanpassning.
7. Utvecklar friluftsleder, skolskogar, naturlekplatser och tillgängliga naturområden.
8. Arbetar för hyggesfria och naturvårdande metoder på kommunal skogsmark där det är möjligt.
9. Förbättrar invånarnas tillgång till naturen.
10. Inrättar Naturum eller genomför liknande naturpedagogiska satsningar.
11. Tar fram en plan för att stärka pollinatörer och den biologiska mångfalden i kommunen.
12. Ökar informationen om naturreservat, leder och friluftsområden genom digitala kartor och bättre skyltning.
13. Utvecklar fler naturbaserade lösningar för dagvattenhantering och klimatanpassning.

3. Skolan kräver kloka beslut

Alla barn i Härryda ska ha rätt till en trygg skola med studiero, stark elevhälsa, god arbetsmiljö och rimliga skolvägar. När vi planerar framtidens skola måste barnens bästa komma först. Beslut om skolor påverkar barns vardag, personalens arbetsmiljö, lokalsamhällets sammanhållning och kommunens utveckling under lång tid.

Miljöpartiet ser att kommunen behöver hantera förändrade barnkullar, renoveringsbehov och lokalanvändning. Men stora skolomorganisationer får inte drivas igenom utan tillräckliga konsekvensanalyser. När beslut påverkar barns skolmiljö, skolvägar och trygghet måste barnkonsekvensanalysen vara verklig, jämförande och förankrad.

Skolan kräver kloka beslut. Innan stora förändringar görs ska konsekvenser för barn, personal, ekonomi, elevhälsa och lokalsamhällen vara utredda.

Miljöpartiet vill att Härryda kommun

1. River upp inriktningsbeslutet om att endast ha F-9-skolor i Mölnlycke och tar fram ett nytt beslutsunderlag.
2. Genomför barnkonsekvensanalyser, riskanalyser och ekonomiska genomlysningar inför större förändringar av skolorganisationen.
3. Jämför alternativa lösningar och samråder med berörda invånare före beslut.
4. Säkerställer att barn kan gå i förskola med bibehållen trygghet, kontinuitet och gemenskap, även när en förälder är hemma med yngre syskon.
5. Bevarar och utvecklar skolor nära barnens hem utifrån pedagogisk, social och ekonomisk hållbarhet.
6. Prioriterar trygga skolvägar, rimliga resvägar och minskad trafik runt skolor.
7. Tar tillvara personalens kunskap innan organisatoriska beslut fattas.
8. Motverkar etablering av marknadsskolor i kommunen.
9. Säkerställer att skolan har tillräckliga resurser för att möta varje elevs behov, oavsett om det handlar om extra utmaningar eller extra stöd.
10. Verkar för färre barn per klass när elevantalet minskar.
11. Utvecklar en långsiktigt hållbar skolorganisation för trygghet och lärande.
12. Ger barn och unga större inflytande över sin skolmiljö genom att ta vara på deras åsikter, till exempel genom regelbundna elevdialoger.
13. Stärker samarbetet mellan skola, föreningsliv och kulturliv.
14. Använder digitala verktyg när de stärker lärandet och kompletterar mänskliga möten.
15. Säkerställer tillräckliga personalresurser i förskolan för trygghet, hög kvalitet och god arbetsmiljö samt stärker arbetet mot psykisk ohälsa bland unga.

4. Klimatpolitik som går att följa upp

Klimatomställningen måste synas i kommunens beslut, budget och vardag. Härryda ska minska sina utsläpp i den takt som krävs för att ta ansvar för Parisavtalet och kommande generationer. Kommunen ska ha mål som går att följa upp.

Miljöpartiet vill att Härryda kommun

1. Anställer en hållbarhetsstrateg med uppdrag att integrera miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet i hela organisationen, ta fram mål och strategier, analysera risker samt säkerställa att kommunen arbetar i linje med Agenda 2030 och de globala målen.
2. Tar fram och följer en koldioxidbudget med årliga delmål.
3. Styr mot klimatneutralitet senast 2030.
4. Uppdaterar energi- och klimatplanen och kopplar den till budget, investeringar och nämndernas verksamhetsplaner.
5. Årligen redovisar kommunens klimat- och naturpåverkan till kommunfullmäktige.
6. Följer upp att kommunens verksamheter är fossilfria och använder förnybar energi.
7. Ställer krav på solenergi, energieffektivitet, återbruk och miljöcertifiering i kommunala fastigheter.
8. Använder begreppet förnybar och hållbar energi i stället för fossilfri energi där det är politiskt och sakligt motiverat.
9. Minskar klimatavtrycket från maten i kommunens verksamheter, mäter och följer upp klimatpåverkan från kommunens måltider och minskar matsvinnet.
10. Erbjuder kommunanställda kollektivtrafikförmån och cykelbidrag.
11. Inför klimatkrav i alla större investeringsbeslut.
12. Redovisar konsumtionsbaserade utsläpp och geografiska utsläpp.
13. Ökar andelen återbruk i kommunala bygg- och fastighetsprojekt.
14. Tar fram en klimatanpassningsplan för skyfall, värmeböljor och översvämningar

5. Hela Härryda ska räknas

Härryda består av flera orter och landsbygder med olika förutsättningar. Kommunens utveckling ska inte bara styras från de största orterna. Skola, kollektivtrafik, service, natur, kultur och trygg vardag måste fungera i hela kommunen.

Det ska bli lättare att leva hållbart utan att vara bilberoende. Kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik ska prioriteras i planeringen. Barn ska tryggt ta sig till skola och fritidsaktiviteter. Äldre ska kunna nå service. Kommunens mindre orter ska inte förlora skolor, mötesplatser eller kollektivtrafik när kommunen förändras.

Miljöpartiet vill att Härryda kommun

- 1.Genomför gång- och cykelplanen med årliga investeringar och bygger ut säkra gång- och cykelvägar.
- 2.Prioriterar trygga skolvägar i alla större skol- och planbeslut.
- 3.Driver på för bättre kollektivtrafik mellan kommunens orter och till närliggande kommuner.
- 4.Arbetar för bättre zon- och biljettlösningar i kollektivtrafiken för Härrydas invånare.
- 5.Stärker lokala centrum, mötesplatser och servicepunkter.
- 6.Gör geografisk rättvisa till en del av konsekvensanalyserna inför större beslut.
- 7.Erbjuder barn och unga fritidskort eller kollektivtrafikkort.
- 8.Utvecklar fler fritidsmöjligheter för barn och unga.
- 9.Stärker tillgången till service och aktiviteter i Hindås, Rävlanda, Hällingsjö, Eskilsby, Pixbo och övriga kommundelar.
- 10.Utvecklar flexibla transportlösningar i glesbygden.
- 11.Verkar för fler mötesplatser för unga och äldre i mindre orter.
- 12.Stärker tillgången till kommunal service genom digitala och mobila lösningar där det behövs.
- 13.Verkar för fler pendelparkeringar för cykel och kollektivtrafik.
- 14.Säkerställer att föreningslivet har tillgång till ändamålsenliga lokaler i hela kommunen.
- 15.Arbetar för att fler invånare kan arbeta nära hemmet genom lokala arbetsplatshubbar.

6. Demokrati, transparens och ansvar för ekonomin

Ett öppet beslutsfattande skapar större förtroende, bättre beslut och en starkare demokrati. Stora beslut ska fattas med kunskap, inte prestige. Härryda behöver starkare demokratisk kontroll, öppnare beslutsunderlag och bättre konsekvensanalyser innan beslut som påverkar barn, natur, ekonomi och lokalsamhällen fattas.

Miljöpartiet har under mandatperioden återkommande lyft brister i beslutsunderlag, särskilt i frågor om skolstruktur, Landvetter Södra och exploatering av naturmark. Det ska vara möjligt för invånare, förtroendevalda och berörda grupper att förstå vad kommunen beslutar, vilka alternativ som finns och vilka konsekvenser besluten får.

Miljöpartiet vill att Härryda kommun

1. Inför krav på barn-, klimat-, natur-, ekonomi-, jämställdhets- och geografiska konsekvensanalyser i större ärenden.
2. Stärker kommunfullmäktiges insyn i kommunala bolag och större exploateringsprojekt.
3. Öppnar beslutsunderlag tidigare i processer som rör skola, mark och större investeringar.
4. Gör det enklare för invånare att lämna synpunkter innan avgörande beslut fattas.
5. Redovisar risker, alternativ och långsiktiga driftkostnader tydligt inför investeringsbeslut.
6. Utvecklar ungdomsrådets roll så att unga får ett reellt inflytande i frågor som berör dem.
7. Publicerar större beslutsunderlag i ett lättillgängligt digitalt format.
8. Utvecklar medborgardialoger tidigt i större plan- och investeringsprojekt.
9. Redovisar hur invånarnas synpunkter har påverkat besluten.
10. Följer systematiskt upp större investeringsbeslut efter genomförandet.
11. Säkerställer att kommunala bolag omfattas av samma höga krav på öppenhet och insyn som övriga kommunala verksamheter.

7. Velfärd, omsorg & social hållbarhet

Välfärden ska ge människor frihet, trygghet och möjlighet att leva goda liv. Härryda kommun behöver planera för förändrade behov: färre barn i vissa åldrar, fler äldre, större krav på kompetensförsörjning och hårdare prioriteringar i kommunens ekonomi.

Kommunen ska använda lokaler, personal och investeringar klokt. Skolstruktur, äldreomsorg, fritid, kultur och socialt stöd hänger ihop. När lokaler blir över eller behöver renoveras ska kommunen pröva hur de kan användas för välfärd, föreningsliv, äldreomsorg, ungdomsverksamhet eller andra gemensamma behov innan nya stora investeringar beslutas.

Miljöpartiet vill att Härryda kommun

1. Prioriterar hög personaltäthet, kontinuitet och en god arbetsmiljö i förskola, skola och äldreomsorg.
2. Utvecklar en långsiktig lokalstrategi för skola, omsorg, fritid och civilsamhälle.
3. Stärker kulturskolan och alla barns möjlighet till en aktiv fritid.
4. Utvecklar gröna utemiljöer vid skolor, förskolor och särskilda boenden.
5. Säkerställer en värdig äldreomsorg och valfrihet i den palliativa vården, i hemmet, på särskilt boende eller på hospice.
6. Tar till vara goda exempel från andra kommuner i integrations- och mottagandearbetet.
7. Ökar välfärdens andel av den kommunala budgeten för att möjliggöra långsiktiga satsningar.
8. Motverkar ofrivillig ensamhet bland äldre genom fler sociala mötesplatser.
9. Stärker stödet till anhörigvårdare.
10. Stärker samarbetet med Västra Götalands-regionen för att möta medborgarnas behov av god vård, rehabilitering och omsorg.
11. Utvecklar fler generationsöverskridande verksamheter där unga och äldre möts.
12. Arbetar förebyggande mot psykisk ohälsa genom samverkan mellan skola, vård och civilsamhälle.
13. Säkerställer att alla barn har möjlighet att delta i kultur- och fritidsaktiviteter, oavsett familjens ekonomi.

8. Grönt näringsliv & cirkulär ekonomi

Härryda ska vara en kommun där gröna företag, lokal service och cirkulära affärsmodeller kan växa. Kommunens upphandlingar, markpolitik, energiarbete och lokalförsörjning ska stödja hållbar utveckling i hela kommunen.

Näringslivspolitikerna ska bidra till fler hållbara arbetstillfällen, minskade utsläpp, återbruk, lokal service och robusta samhällen. Kommunen ska föregå med gott exempel i byggande, inköp och samverkan med företag och civilsamhälle.

Miljöpartiet vill att Härryda kommun

1. Ställer klimat-, återbruks- och miljökrav i upphandlingar, byggprojekt, markanvisningar och företagsetableringar.
2. Underlättar för småföretag, delningstjänster, reparationsverksamheter och cirkulära affärsmodeller.
3. Samverkar med företag som vill minska sin klimatpåverkan och stärka den biologiska mångfalden.
4. Stödjer etablering av företag inom grön teknik och cirkulär ekonomi.
5. Etablerar en kommunal återbruksbutik och utvecklar ett cirkulärt resursnav.
6. Etablerar kontorshubbar och flexibla arbetsplatser i tätorter där de stärker lokalsamhället.
7. Blir en föregångare inom återbruk av byggmaterial.
8. Främjar delningstjänster och andra resurseffektiva affärsmodeller.
9. Stödjer lokal service och levande centrum i hela kommunen.
10. Främjar lokala initiativ för hållbart resande.
11. Skapar bättre förutsättningar för lokala livsmedelsproducenter och närproducerad mat.
12. Utvecklar samarbeten mellan näringsliv, skolor och civilsamhälle för hållbar utveckling.
13. Inför föreningslivets dag för att möjliggöra fler möten mellan föreningar och politiken.

